

Utlåtande 2014:49 RVII (Dnr 326-301/2013)

Ersättning för avgifter för fritidsaktiviteter

Motion (2013:18) av Emilia Bjuggren (S)

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motion (2013:18) av Emilia Bjuggren (S) om ersättning för avgifter för fritidsaktiviteter anses besvarad med vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Anna König Jerlmyr anför följande.

Ärendet

I en motion föreslår Emilia Bjuggren (S) att riktlinjerna för försörjningsstödet görs om så att ersättning för avgifter för barns fritidsaktiviteter beviljas. Motionären föreslår även att berörda förvaltningar ges i uppdrag att se över vilken form av utrustning för fritidsaktiviteter som ersättning bör beviljas för.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, idrottsnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, Spånga-Tensta stadsdelsnämnd och Södermalms stadsdelsnämnd. Utbildningsnämnden har svarat med ett kontorsyttrande.

Stadsledningskontoret anser att insatser för att minska barnfattigdomen är en angelägen och viktig fråga. Stadsledningskontoret är av uppfattningen att barn inte ska behöva växa upp i fattiga familjer och att det främsta sättet att lyfta människor ur fattigdom är genom arbete och egen försörjning.

Idrottsnämnden anser att fritidsaktiviteter till viss del redan idag omfattas av försörjningsstödet men en utökning av detta är ytterst en fråga för socialnämnden att ta ställning till. Nämnden vill gärna poängtera vad en meningsfull fritid kan bidra till i fråga om ökad hälsa, gemenskap och tillhörighet, ökad känsla av sammanhang, värderingar och samhällsansvar med mera.

Socialnämnden anser att barns behov och önskemål i fråga om val av fritidsaktiviteter är starkt individuella och bör därför, i förekommande fall, bedömas utifrån det aktuella barnet. Generellt upprättade listor över fritidsaktiviteter och utrustning riskerar att ge negativa effekter och kan bli begränsande.

Utbildningsnämnden anser att man erbjuder elever utbildning i fritidshem från och med förskoleklassen samt öppen fritidsverksamhet från och med höstterminen det år eleven fyller 10 år (skollagen kap. 14 3 §). Verksamheterna ska komplettera utbildningen i grundskolan och grundsärskolan. Avgiften för fritidshemsplats sker enligt maxtaxan. Något krav på utrustning för fritidsaktiviteter etc. finns inte inom nämndens fritidshems-/öppna fritidsverksamhet.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd anser inte att det finns något behov av revidering av riktlinjerna eftersom det i nu gällande riktlinjer för ekonomiskt bistånd finns utrymme att göra individuella behovsprövningar också till ersättning för fritidsaktiviteter för barn.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd anser att det i stadens gällande riktlinjer för ekonomiskt bistånd redan finns utrymme att göra individuella behovsprövningar också till ersättning för fritidsaktiviteter och fritidsutrustning för barn.

Södermalms stadsdelsnämnd anser att den mest effektiva satsningen för ekonomiskt utsatta barnfamiljer är att stödja försörjningsstödsberoende föräldrar till egen försörjning.

Mina synpunkter

Inga barn ska behöva växa upp i fattigdom i Stockholms stad. En av de främsta förebyggande insatserna är att föräldrarna har ett arbete och egen försörjning. 18 000 personer har sedan år 2008 gått vidare från utanförskap till jobb eller utbildning via Jobbtorg Stockholm. Sedan år 2005 har antalet barnfamiljer som lever med ekonomiskt bistånd i Stockholms stad minskat med 6 000 familjer. Staden har idag den lägsta nivån av biståndstagare sedan år 1982 då

socialtjänstlagen infördes och den vanligaste orsaken att en person avslutas från ekonomiskt bistånd är idag att de har börjat arbeta.

Barns önskemål om fritidsaktiviteter är mycket individuella och det är viktigt att alla barn bedöms utifrån det egna behovet. Regeringen arbetar med ett förslag om införandet av fritidspeng som möter upp intentionerna i motionärens förslag.

Det är mycket viktigt att stadens verksamheter synliggör och tar hänsyn utifrån barnperspektivet. Flera av stadens nämnder arrangerar en rad olika kostnadsfria aktiviteter för barn och unga i åldrarna 9-17 år under skolloven. Vi har också stärkt de delar som rör barnperspektivet i de reviderade riktlinjerna kring ekonomiskt bistånd som beslutas av kommunfullmäktige våren 2014. Vid handläggningen av ekonomiskt bistånd för hushåll med barn och ungdomar ska en barnkonsekvensanalys alltid göras för samtliga barnfamiljer som beviljas ekonomiskt bistånd utifrån riksnormen. I riktlinjerna för ekonomiskt bistånd finns utrymme att göra individuella behovsprövningar till ersättning för fritidsaktiviteter och fritidsutrustning för barn.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Motion (2013:18) av Emilia Bjuggren (S) om ersättning för avgifter för fritidsaktiviteter.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarrådet Roger Mogert (S) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

- att delvis bifalla motionen.
- att därutöver anföra följande.

Det är viktigt att stadens verksamheter synliggör och skapar riktlinjer utifrån ett tydligt barnperspektiv. Idag stängs många barn och ungdomar ute från fritidsaktiviteter på grund av ekonomiska skäl. Det är oacceptabelt och politiken behöver ändras i denna del.

I motionssvaret lyfts regeringens förslag till införandet av fritidspeng upp som en åtgärd som möter upp intentionerna i motionärens förslag. Vi socialdemokrater delar inte den uppfattningen. Syftet med en fritidspeng är naturligtvis vällovt, men departementet hamnar fel med den föreslagna utformningen. Redan på 1940-talet lämnade vi här i Sverige synen på socialt arbete som en fråga om välgörenhet till socialt utsatta människor. Sedan dess råder principen om generell social välfärd, en

princip som tar sin utgångspunkt i alla människors lika värde och social rättvisa. Regeringens förslag om fritidspeng går stick i stäv med den principen. Förslaget är bara ett i ledet av förslag och reformer där sittande regering och Alliansen i Stockholm driver samhället längre ifrån den generella välfärden som byggt Sverige starkt mot ett "allmosesamhälle". Utöver detta så grundar sig utformandet av förslaget på misstroende mot den enskilde och formuleringen i socialtjänstlagens portalparagraf om "respekt för människornas självbestämmanderätt och integritet" tas inte i beaktande.

Att stödja barn i familjer med försörjningsstöd är en viktig och riktig inriktning. Vi vill dock med detta särskilt markera att vi principiellt tycker det är felaktigt att skapa nya behovsprövade stödsystem vid sidan om försörjningsstödet. Behovsprövade stödsystem kan så som stadens förvaltningar pekar på både genom sin utformning verka stigmatiserande och föranleda administrativt merarbete och komplicerade kontrollprocesser. En principiellt bättre väg hade i linje med motionens intentioner varit att lägga in stödet till fritidsaktivitet inom ramen för försörjningsnormen.

Reservation anfördes av borgarrådet Daniel Helldén (MP) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Det ska skrivas in i riktlinjerna för handläggning av ekonomiskt bistånd att alla barn har rätt till fritidsaktiviteter och att ekonomiskt bistånd ska beviljas för detta
2. Också säga följande

Barnfattigdomen är ett reellt problem i Stockholm. Olikhet i levnadsvillkor har stor betydelse för den individuella hälsan och för folkhälsan. Att ha mycket små resurser stänger ett barn ute från många möjligheter som andra barn har, t ex. skolresor, biobesök eller att delta i fotbollsträning. Sambandet är tydligt mellan ekonomisk utsatthet och faktorer som utbildningsresultat, etablering på arbetsmarknaden, hälsa, mobbning och trygghet i det egna bostadsområdet.

I förslaget till nya riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd har barnperspektivet förstärkts. Ändå saknas ett tydligt direktiv om att alla barn, oavsett ålder, ska ha rätt till minst en fritidsaktivitet. I riksnormen nämns dans och besök i simhall, men det behöver förtydligas i stadens riktlinjer att varje barn har rätt till en meningsfull fritid och att ekonomiskt bistånd ska beviljas för fritidsaktiviteter.

Det är viktigt att staden erbjuder barn goda fritidsmöjligheter, såsom deltagande i föreningslivet, oavsett ekonomisk situation. Staden behöver satsa mer på föreningslivet. De generella insatserna behöver öka, såsom fler mötesplatser för ungdomar samt fler kostnadsfria kultur- och fritidsaktiviteter. Det är också viktigt att taxorna utformas på ett sätt som inte stänger ute barn i ekonomisk utsatthet.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Motion (2013:18) av Emilia Bjuggren (S) om ersättning för avgifter för fritidsaktiviteter anses besvarad med vad som sägs i utlåtandet.

Stockholm den 26 mars 2014

På kommunstyrelsens vägnar:
STEN NORDIN

Anna König Jerlmyr

Ulrika Gunnarsson

Reservation anfördes av Roger Mogert, Olle Burell och Maria Östberg Svanelind (alla S) med hänvisning till reservationen av (S) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av Åsa Lindhagen och Stefan Nilsson (båda MP) med hänvisning till reservationen av (MP) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av Ann-Margarethe Livh (V) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Motion (2013:18) av Emilia Bjuggren (S) om ”Ersättning för avgifter för fritidsaktiviteter” bifalles i huvudsak
2. Dessutom vill jag framföra följande

Vänsterpartiet anser att barn i familjer med ekonomiskt bistånd ska ha goda förutsättningar till fritidsaktiviteter. Det gäller också barn i familjer utan försörjningsstöd men med inkomster i nivå med försörjningsstödet. För att nå alla barn krävs därför en generell fritidspolitik, exempelvis kostnadsfria bad i simhallarna för barn och unga, nolltaxa för barn och unga under ”icke-säsong” på idrottsanläggningar, sänkta avgifter (på sikt kostnadsfritt) och kostnadsfri instrumenthyra i kulturskolan, fler avgiftsfria kultur- och idrottsaktiviteter i stadsdelarna, SL-kort till alla

skolungdomar. SL-kortet behöver återinföras i normen för försörjningsstöd, så att alla barnfamiljer med försörjningsstöd får tillgång till avgiftsfria aktiviteter på Kulturhuset, under kulturfestivaler och även följa med barnen till och från träningar, matcher etc. Samtidigt kan inte generella insatser kompensera allt. Riksnormens post för lek och fritid bör räknas upp med minst samma belopp som regeringen förslag om fritidspeng omfattar och att denna post eller annan post i riksnormen inkluderar inköp av dator och avgift för bredband. Vi står inte bakom fritidspengen, eftersom den har flera nackdelar som även stadsledningskontoret har fört fram. Fritidspengen har ett förmyndaraktigt förhållningssätt som utgår från att föräldrar inte självklart skulle använda pengarna till barnens behov. Rapporter om barnfattigdom pekar på motsatt beteende hos föräldrarna, som många gånger sätter sina barns behov före sina egna, för att barnen ska drabbas så lite som möjligt.

Slutligen. Självfallet är det glädjande att antalet barnfamiljer med ekonomiskt bistånd har minskat i Stockholms stad. Samtidigt säger det inget om det totala antalet barnfamiljer som är ekonomiskt utsatta, dvs. har låg inkomststandard eller försörjningsstöd. Rädda Barnens senaste årsrapport om barnfattigdom visar att 22 613 barn under 2011 levde i ekonomiskt utsatta hushåll, vilket var 13,7 % av andelen barn i staden. Andelen barn som lever i ekonomisk utsatthet varierade mellan 51,6 % i Rinkeby och 5,3 % i Bromma under år 2011. Barns levnadsvillkor skiljer sig därmed på ett fullkomligt oacceptabelt sätt.

För att få hela bilden vad gäller barnfamiljer med försörjningsstöd räcker det inte heller att tala om antalet hushåll med försörjningsstöd, utan även biståndstidens längd måste belysas. Den genomsnittliga biståndstiden ökar och är 7,2 månader (senaste statistik 2012), att jämföra med 2006 då den var 6,6 månader. Dessutom var andelen hushåll med kortvarigt bistånd, 1-2 månader, 23 procent år 2012, vilket är den lägsta andelen uppmätta hushåll sedan 1990. De barn som lever i barnfamiljer med mycket långa biståndstider måste särskilt uppmärksammas.

Remissammanställning

Ärendet

I en motion yrkar Emilia Bjuggren (S) på att riktlinjerna för försörjningsstödet görs om så att ersättning för avgifter för barns fritidsaktiviteter beviljas. Motionären yrkar även på att berörda förvaltningar ges i uppdrag att se över vilken form av utrustning för fritidsaktiviteter som ersättning bör beviljas för.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, idrottsnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, Spånga-Tensta stadsdelsnämnd och Södermalms stadsdelsnämnd. Utbildningsnämnden har svarat med ett kontorsyttrande.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 19 mars 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret anser att insatser för att minska barnfattigdomen är en angelägen och viktig fråga. Stadsledningskontoret är av uppfattningen att barn inte ska behöva växa upp i fattiga familjer och att det främsta sättet att lyfta människor ur fattigdom är genom arbete och egen försörjning.

Antalet barn med ekonomiskt bistånd i Stockholms stad har minskat kraftigt. Från och med januari 2007 till november 2012 har antalet minskat med över 1500 barn.

Stadens riktlinjer för ekonomiskt bistånd bygger på socialtjänstlagen 4 kap. 3 § SoL och på Socialstyrelsens allmänna råd och föreskrifter. Ekonomiskt bistånd består av två delar, riksnorm och övrigt ekonomiskt bistånd. Den del av ekonomiskt bistånd som utgör den så kallade riksnormen omfattar sex budgetposter för vuxna och sju budgetposter för barn och ungdomar. Kostnaderna för de olika normposterna bygger på Konsumentverkets beräkningar av kostnaderna som respektive normpost är menad att täcka.

En av dessa budgetposter är ”lek och fritid” och avser sådana aktiviteter som det är rimligt att alla får möjlighet till. Medel beviljas för aktiviteter både inomhus och utomhus, viss motion och kultur. För äldre barn och vuxna ingår kostnader för att till exempel gå på bio, lyssna på musik, läsa böcker, dansa eller gå på diskotek och besöka simhall. För yngre barn ingår leksaker, spel, pussel, böcker, biobesök med mera. I posten ingår också cykel, skidutrustning för längdåkning och skridskor.

Vid handläggningen av ekonomiskt bistånd för hushåll med barn och ungdomar ska enligt riktlinjerna alltid en barnkonsekvensanalys göras för samtliga barnfamiljer som beviljas ekonomiskt bistånd utifrån riksnormen. Inom ramen för ekonomiskt bistånd kan efter individuell prövning bistånd beviljas till ytterligare fritidsaktiviteter.

Stockholms stad förvaltar också flera stiftelser som det kan sökas ekonomiskt stöd från till just fritidsaktiviteter.

Socialnämnden reviderar för närvarande riktlinjerna för ekonomiskt bistånd. Detta arbete beräknas vara klart under våren 2013. I det arbetet ingår just att förtydliga barnperspektivet i handläggningen av ekonomiskt bistånd utifrån Socialstyrelsens och Länsstyrelsernas skrift "Barnperspektiv vid handläggning av ekonomiskt bistånd". Inom staden finns även en egen handbok "Barnperspektiv och ekonomiskt bistånd" som är framtagen bland annat i samarbete med Barnombudsmannen.

Stadsdelsnämnderna arrangerar också en rad olika kostnadsfria aktiviteter för barn och unga i åldrarna 9-17 under skolloven. Aktiviteterna är populära och antalet deltagande barn och unga har ökat de senaste åren. Fritidsgårdarna samarbetar med föreningar och organisationer kring ungas fritid. Under sommaren arrangeras dagkollo i olika former. Bland annat erbjuds utflykter med fiske, idrott och kultur som inriktning. Utflykter med badbussar och till olika djurparker genomförs. Parklekar har arrangerat midsommarfirande. I samband med övriga skollov organiseras idrottsturneringar, olika typer av lägerverksamheter, teaterbesök, bowling och mycket annat.

Slutligen menar stadsledningskontoret att socialtjänstens styrdokument som riktlinjer, stödmaterial och tillämpningsanvisningar redan i dag beaktar barnperspektivet. Stadsledningskontoret föreslår att motion 2013:18 om ersättning för avgifter för fritidsaktiviteter av Emilia Bjuggren (S) anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Idrottsnämnden

Idrottsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 16 april 2013 att som svar på motion (2013:18) av Emilia Bjuggren (S) om ersättning för avgifter för fritidsaktiviteter hänvisa till vad som sägs i förvaltningens tjänsteutlåtande.

Reservation anfördes av Emilia Bjuggren m fl. (S) och Mehdi Oguzsoy (V), *bilaga 1*.

Reservation anfördes av Axel Nekham (MP), *bilaga 1*.

Idrottsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 4 april 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Fritidsaktiviteter omfattas till viss del redan idag av försörjningsstödet men en utökning av detta är ytterst en fråga för socialnämnden att ta ställning till. Förvaltningen vill gärna poängtera vad en meningsfull fritid kan bidra till i fråga om ökad hälsa, gemenskap och tillhörighet, ökad känsla av sammanhang, värderingar och samhällsansvar med mera. Forskning visar att personer med lägre socioekonomisk bakgrund är mindre fysiskt aktiva än genomsnittet och denna grupp är därmed en av de prioriterade i det förslag till idrottspolitiskt program för Stockholms stad som kommunfullmäktige väntas ta ställning till under våren. I det idrottspolitiska programmet står även att stadens stöd till föreningslivet ska vara av den omfattningen att brist på ekonomiska resurser inte ska vara ett hinder för deltagande.

Gränsdragningen för om och i så fall vilken typ av utrustning som ska inkluderas i försörjningsstödet är ytterst en fråga för socialnämnden att bedöma.

Idrottsförvaltningen deltar gärna i en dialog med socialtjänsten kring hur alla barn och ungdomar ska kunna ges möjlighet att delta i olika fritidsaktiviteter.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 16 april 2013 följande.

1. Socialnämnden hänvisar till tjänsteutlåtandet som svar på motionen.
2. Socialnämnden överlämnar ärendet till kommunstyrelsen.

Reservation anfördes av vice ordföranden Roger Mogert m.fl. (S) och ledamoten Inger Stark (V), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av ledamoten Stefan Nilsson m.fl. (MP), *bilaga 1*.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 19 mars 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Stadens regler och riktlinjer bygger på lagstiftning som exempelvis socialtjänstlagen samt även på Socialstyrelsens allmänna råd och föreskrifter. I sin verksamhet är socialtjänsten skyldig att ha ett barnperspektiv, vilket bland annat beskrivs i Socialstyrelsens skrift "Barnperspektiv vid handläggning av ekonomiskt bistånd". I uppdraget ingår att synliggöra och ta hänsyn till barns situation, med särskilt fokus på familjer med långvarigt biståndsbehov. Som särskilt viktiga områden, som utgår från FN:s konvention om barns rättigheter, lyfts boende, umgänge med föräldrar, hälsa samt barns fritid. Socialtjänsten behöver generellt bli bättre på att se behov och informera om de ekonomiska rättigheter och det ekonomiska ansvar det innebär att vara förälder. Därför har de delar som rör barnperspektiv ytterligare förtydligats i förslaget till nya riktlinjer för ekonomiskt bistånd.

En stark positiv faktor för barnen är om föräldrarna får ett arbete och en fast inkomst. Barn som växer upp i familjer som mottagit ekonomiskt bistånd löper tre gånger högre risk än andra att själva få ekonomiskt bistånd i vuxen ålder (Stenberg & Hård af Segerstad, 1997). Barn i familjer med låg status löper dessutom genomgående större risker än andra barn. Familjens ekonomi och yrkesstatus är tunga faktorer och påverkar allt från till exempel dödlighet och längdtillväxt till psykosociala problem och skolsvårigheter (Lagerberg & Sundelin 2006, SOU).

I fråga om bistånd till barns fritidsaktiviteter ingår detta som en post i riksnormen för försörjningsstöd. Barn i familjer som uppbär försörjningsstöd ska därigenom få möjlighet att utöva fritidsaktiviteter i nivå med vad en låginkomsttagare har möjlighet att kosta på sig. Nivån för riksnormen fastställs varje år av Regeringen och kommunerna har möjlighet att lägga sig på en högre nivå men inte på en lägre. I Stockholms stad ligger normen för barnfamiljer något högre än riksnormen, bland annat då avdrag för lunch inte görs för barn som får sådan i förskolan.

Därutöver ger riktlinjerna möjlighet att bevilja bistånd utöver norm till fritidsaktiviteter i form av till exempel lägervistelse, idrottsresor eller kolonivistelse utan att särskilda sociala skäl behöver finnas om kostnaden är skälig. Riktlinjerna är också generella och anger vad som är skälig levnadsnivå i normalfallet, men ska inte tolkas som absoluta regler. En individuell behovsprövning ska alltid göras och om sakliga skäl föreligger är det möjligt att bevilja bistånd till fritidsaktiviteter även utöver ovanstående.

Barns behov och önskemål i fråga om val av fritidsaktiviteter är starkt individuella och bör därför, i förekommande fall, bedömas utifrån det aktuella barnet. Generellt upprättade listor över fritidsaktiviteter och utrustning riskerar att ge negativa effekter och kan bli begränsande.

Utbildningsnämnden

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 25 mars 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Utbildningsnämnden erbjuder elever utbildning i fritidshem från och med förskoleklassen samt öppen fritidsverksamhet från och med höstterminen det år eleven fyller 10 år (skollagen kap. 14 3 §). Verksamheterna ska komplettera utbildningen i grundskolan och grundsärskolan. Avgiften för fritidshemsplats sker enligt maxtaxan. Medlemsavgiften för elever som deltar i den öppna fritidsverksamheten i kommunal regi är 350 kronor per termin för 2013 samt ersättning för mellanmål till självkostnadspris. Något krav på utrustning för fritidsaktiviteter etc. finns inte inom nämndens fritidshems-/öppna fritidsverksamhet.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 18 april 2013 att tjänsteutlåtandet överlämnas till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation anfördes av vice ordförande Ewa Larsson m.fl. (MP), ledamot Claes Elmgren m.fl. (S) och ledamot Josefin Morge (V), *bilaga 1*.

Skarpnäcks stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 6 mars 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ser inget behov av revidering av riktlinjerna eftersom det i nu gällande riktlinjer för ekonomiskt bistånd finns utrymme att göra individuella behovsprövningar också till ersättning för fritidsaktiviteter för barn.

Riktlinjerna för handläggning av ekonomiskt bistånd i Stockholms stad beslutades av kommunfullmäktige 2010-05-24. Syftet med riktlinjerna är likabehandling i staden när det gäller såväl förutsättningar för rätt till ekonomiskt bistånd till insatser som ska erbjudas från socialtjänstens sida liksom bidragsnivå. Riktlinjerna ger handläggarna stöd och vägledning i arbetet.

Riktlinjerna anger vad som är skälig levnadsnivå i normalfallet men ska inte tolkas som absoluta regler, en individuell behovsprövning ska göras om sakliga skäl föreligger för bistånd till kostnad utöver norm.

I bidragshushåll där det finns barn och ungdomar ska deras situation alltid uppmärksammas. När beslut rör barn ska det särskilt beaktas vad hänsynen till barnens bästa kräver, och i ärenden där det finns barn i familjen ska konsekvenserna för barnen alltid övervägas innan beslut fattas.

Riksnormen för försörjningsstödet är indelad i olika delposter varav posten '*lek och fritid*' avser sådana aktiviteter som det är rimligt att alla får möjlighet till. Aktiviteterna gäller både inomhus och utomhus, viss motion och kultur. För äldre barn och vuxna ingår kostnader för att t.ex. gå på bio, lyssna på musik, läsa böcker, dansa eller gå på diskotek och besöka simhall. För yngre barn ingår leksaker, spel, pussel, böcker, biobesök m.m. I posten ingår också cykel, skidutrustning för längdåkning och skridskor. För yngre barn beräknas att cykel och skridskor köps begagnade. Utgångspunkten för bedömningen är vad en låginkomsttagare i allmänhet kan kosta på sig.

Med utgångspunkt från barns behov kan bistånd beviljas till kostnad för exempelvis lägerverksamhet, idrottsresor eller kolonivistelse utanför skolans ram, utan att det finns särskilda sociala skäl om kostnaden är skälig.

Förvaltningens mening är att det inte föreligger ett behov av revidering av

riktlinjerna eftersom det i de gällande riktlinjerna finns ett utrymme till att göra individuella behovsprövningar till ersättning för fritidsaktiviteter och fritidsutrustning för barn.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 18 april 2013 att överlämna tjänsteutlåtandet som svar på remissen.

Reservation anfördes av vice ordföranden Ornina Younan m fl. (S), Jonas Ljungstedt (V), *bilaga 1*.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 12 mars 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningens anser att i stadens gällande riktlinjer för ekonomiskt bistånd redan finns utrymme att göra individuella behovsprövningar också till ersättning för fritidsaktiviteter och fritidsutrustning för barn.

Riktlinjerna för handläggning av ekonomiskt bistånd i Stockholms stad beslutades av kommunfullmäktige 2010-05-24. Syftet med riktlinjerna är likabehandling i staden när det gäller såväl bidragsnivå och förutsättningar för rätt till ekonomiskt bistånd, som insatser som ska erbjudas från socialtjänstens sida. Riktlinjerna ska ge handläggarna stöd och vägledning för arbetet.

Riktlinjerna anger vad som är skäligen levnadsnivå i normalfallet men ska inte tolkas som absoluta regler. Enligt socialtjänstlagen ska en individuell behovsprövning alltid göras och om sakliga skäl föreligger motiveras detta avsteg från riktlinjerna.

I bidragshushåll där det finns barn och ungdomar ska deras situation alltid uppmärksammas. När beslut rör barn ska det särskilt beaktas vad hänsynen till barnens bästa kräver och i ärenden där det finns barn i familjen ska konsekvenserna för barnen alltid övervägas innan beslut fattas.

Riksnormen för försörjningsstödet är indelad i olika delposter varav posten ”lek och fritid” avser sådana aktiviteter som det är rimligt att alla får möjlighet till. Aktiviteterna gäller både inomhus och utomhus, viss motion och kultur. För äldre barn och vuxna ingår kostnader för att till exempel bio, diskotek, lyssna på musik, läsa böcker, dansa och besöka simhall. För yngre barn ingår leksaker, spel, pussel, böcker, biobesök med mera. I posten ingår också cykel, skidutrustning för längdåkning och skridskor. För yngre barn beräknas att cykel och skridskor köps begagnade. Grunden för bedömningen är vad en låginkomsttagare i allmänhet kan kosta på sig.

Med utgångspunkt från barns behov kan bistånd beviljas till kostnad för exempelvis lägerverksamhet, idrottsresor eller kolonivistelse utanför skolans ram, utan att det finns särskilda sociala skäl om kostnaden är skälig.

Förvaltningen anser därför att riktlinjerna för försörjningsstöd inte bör göras om då

det redan finns utrymme för ersättning för fritidsaktiviteter och fritidsutrustning för barn.

Södermalms stadsdelsnämnd

Södermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 18 april 2013 att tjänsteutlåtandet utgör svar på remissen.

Reservation anfördes av Anders Göransson m.fl. (S), Erik Malm m.fl. (MP) och Gunnar Ågren (V), *bilaga 1*.

Särskilt uttalande gjordes av Erik Malm m.fl. (MP), *bilaga 1*.

Södermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 22 mars 2013 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen instämmer i vikten av att barn och ungdomar deltar i organiserade fritidsaktiviteter. Riksnormen för försörjningsstöd gällande barn höjdes jämförelsevis extra mycket år 2012. För barnen i åldern 15-20 år var höjningen 490 kronor per månad, för 11-14 åringar 380 kronor per månad, för 7-10 åringar 270 kronor per månad och för 0-6 åringar 70 kronor per månad. Anledningen till detta var att förbättra vardagsekonomin för ekonomiskt utsatta barnfamiljer. I normhöjningen beaktades även posten för lek och fritid.

Familjerna har även möjlighet att ansöka om extra utgifter för barnen och få individuell prövning där barnperspektivet alltid beaktas. Eftersom dator och internetuppkoppling i dag är en förutsättning för skolarbete får barnfamiljerna, från och med år 2013, även kostnaden för internet.

Stadens förslag till nytt idrottspolitiskt program 2013-2017 ska behandlas i kommunfullmäktige under våren 2013. I programmet framkommer att barn och ungdomar från socioekonomiskt utsatta grupper särskilt ska prioriteras när det gäller att skapa förutsättningar för fysisk aktivitet. Lösningar ska sökas på hur stadens olika organ kan samverka för att nå ut till fler. Förvaltningen utgår ifrån att det idrottspolitiska programmet kommer leda till att barnen som lever i ekonomisk utsatthet har större möjlighet att delta i fritidsaktiviteter.

Idag finns det en stor variation på vad en fritidsaktivitet kostar för ett barn, beroende på vilken aktivitet barnet önskar utöva. Många barn utesluts på grund av ekonomiska skäl från vissa fritidsaktiviteter, även om deras föräldrar inte är försörjningsstödstagare. Vilka fritidsaktiviteter och hur många är det rimligt att barn har? Förvaltningen anser att frågan också kan handla om att pröva hur bidrag och subventioner för olika fritidsaktiviteter påverkar att fler barn kan få ekonomiska möjligheter att delta i fritidsaktiviteter och att detta även bör avse barn vars föräldrar

är självförsörjande.

Förvaltningen menar avslutningsvis att den mest effektiva satsningen för ekonomiskt utsatta barnfamiljer är att stödja försörjningsstödsberoende föräldrar till egen försörjning. Förvaltningen föreslår att tjänsteutlåtandet utgör svar på remissen.

Reservationer m.m.

Idrottsnämnden

Reservation anfördes av Emilia Bjuggren m fl. (S) och Mehdi Oguzsoy (V) enligt följande.

Nämnden godkänner delvis förvaltningens förslag till utlåtande.
Nämnden anför därutöver följande:

Förvaltningen lyfter i sitt utlåtande just det som motiverar motionens förslag, att personer med lägre socioekonomisk bakgrund är mindre fysiskt aktiva än genomsnittet. Denna grupp är numera prioriterad i förslaget till idrottspolitiskt program. I programmet står också att inget barn ska stängas ute från att kunna idrotta på grund av kostnaden. Därför ska det vara självklart och enkelt att de barn vars föräldrar har försörjningsstöd ska få sitt deltagande fullt ut bekostat utan krångel. Idrottsnämnden vill därför understryka vikten av att motionen bifalles av kommunstyrelse och kommunfullmäktige.

Reservation anfördes av Axel Nekham (MP) enligt följande.

Nämnden bifaller delvis förvaltningens förslag till beslut.
Nämnden anför därutöver följande:

Barnfattigdomen är ett reellt problem i Stockholm. Olikhet i levnadsvillkor har stor betydelse för den individuella hälsan och för folkhälsan. Att ha mycket små resurser stänger ett barn ute från många möjligheter som andra barn har, t ex. skolresor, biobesök eller att delta i fotbollsträning. Sambandet är tydligt mellan ekonomisk utsatthet och faktorer som utbildningsresultat, etablering på arbetsmarknaden, hälsa, mobbning och trygghet i det egna bostadsområdet.

Det är viktigt att staden erbjuder barn goda fritidsmöjligheter, såsom deltagande i föreningslivet, oavsett ekonomisk situation. Staden behöver satsa mer på föreningslivet. De generella insatserna behöver öka, såsom fler mötesplatser för ungdomar samt fler kostnadsfria kultur- och fritidsaktiviteter. Det är också viktigt att taxorna utformas på ett sätt som inte stänger ute barn i ekonomisk utsatthet.

Socialnämnden

Reservation anfördes av vice ordföranden Roger Mogert m.fl. (S) och ledamoten Inger Stark (V) enligt följande.

1. Socialnämnden bifaller motionen.
2. Nämnden anför därutöver följande:

Ett barns fritidssysselsättning är dock inte fullt så okomplicerat som man kan tro av svaret på motionen. Visst är det så att riktlinjerna har förtydligats och att bistånd till barns fritidsaktiviteter ingår som en post i riksnormen för försörjningsstöd. Men det är inte bara det enskilda barnets kostnad för aktiviteten som spelar in om aktiviteten är tillgänglig för barnet.

Det kan exempelvis vara så att en förälder kan behöva följa med och hämta sitt barn efter sysselsättningen. Stockholms breda utbud finns inte överallt men med kommunikationer är så mycket mer tillgängligt för så många fler. SL-kortet ingår exempelvis inte i Stockholms ekonomiska bistånd. Med brist på plats lokaler/hallar/anläggningar så kan det bli väldigt sena tider vilka kan vara problematiskt för ett yngre barn att ta sig till och från. Därför är det rimligt att man återigen ser över riktlinjerna för försörjningsstöd och vilken form av utrustning som bör beviljas för fritidsaktiviteten.

Särskilt uttalande gjordes av ledamoten Stefan Nilsson m.fl. (MP) enligt följande.

Barnfattigdomen är ett reellt problem i Stockholm. Olikhet i levnadsvillkor har stor betydelse för den individuella hälsan och för folkhälsan. Att ha mycket små resurser stänger ett barn ute från många möjligheter som andra barn har, till exempel skolresor, biobesök eller att delta i fotbollsträning. Sambandet är tydligt mellan ekonomisk utsatthet och faktorer som utbildningsresultat, etablering på arbetsmarknaden, hälsa, mobbning och trygghet i det egna bostadsområdet.

Det är viktigt att staden erbjuder barn goda fritidsmöjligheter, såsom deltagande i föreningslivet, oavsett ekonomisk situation. Staden behöver satsa mer på föreningslivet. De generella insatserna behöver öka, såsom fler mötesplatser för ungdomar samt fler kostnadsfria kultur- och fritidsaktiviteter.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av vice ordförande Ewa Larsson m.fl. (MP), ledamot Claes Elmgren m.fl. (S) och ledamot Josefín Morge (V) enligt följande.

att delvis fastställa förvaltningens svar på remissen motion (2013:18) om ersättning för avgifter för fritidsaktiviteter samt därutöver anföra följande:

Barn som lever i fattiga och socialt utsatta familjer ska ha rimliga möjligheter att delta i organiserade fritidsaktiviteter. Avgifterna för att delta i sådana är i regel förhållandevis höga och kan vara avskräckande för många mottagare av ekonomiskt bistånd. För det enskilda barnet kan mötet med en idrotts- eller fritidsförening spela en stor roll i att knyta an till samhället och ta del av föreningslivet på samma villkor som andra barn och unga. Med hänsyn till betydelsen av att minska det sociala utanförskapet för dessa barn och unga bör det klart och tydligt framgå av Stockholms stads riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd att ersättning även ska kunna utgå till deltagande i organiserade fritidsaktiviteter.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av vice ordföranden Ornina Younan m fl. (S), Jonas Ljungstedt (V) enligt följande.

Att bifalla motionen
Att därutöver anföras följande:

Förvaltningen pekar på att i stadens nuvarande riktlinjer för ekonomiskt bistånd redan finns utrymme att göra individuella behovsprövningar. Även ersättning för fritidsaktiviteter och fritidsutrustning för barn. Detta innebär inte att det är en norm och något som beviljas kontinuerligt. Att utrymmet finns innebär inte att det utnyttjas. Vi anser att det finns ett behov av att ändra riktlinjerna så att det blir en norm i försörjningsstödet och inte något som utnyttjas efter socialsekreterarens godtycke.

Södermalms stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Anders Göransson m.fl. (S), Erik Malm m.fl. (MP) och Gunnar Ågren (V) enligt följande.

Att lämna nedanstående text som ett svar på motionen.

Det krävs en hel by för att uppfostra ett barn, sägs det. Det handlar om lika möjligheter till att utöva idrott, kultur eller andra fritidsaktiviteter, eller ett föreningsliv där man lär sig inflytande och demokrati, och får kontakt med andra vuxna som stöttar.

Vi menar att barns fritid är ett politiskt ansvar. Tillgången till gratis och drog fria mötesplatser är viktig för att ungdomar ska kunna utveckla, möta människor med annan bakgrund än den egna och inte hamna i kriminalitet och använda droger. Höga avgifter i kulturskola och idrottsverksamhet begränsar de barn- och ungdomar vars föräldrar inte kan betala och utgör ett hinder för dessa barns utveckling.

I S-styrda Botkyrka har man halverat avgiften till kulturskolan från 700 kr per termin till 350 kr. Det har lett till nya grupper av barn som går på kulturskolan i kommunen.

Mot uppvisande av kvitto har Botkyrka dessutom valt att ge barnfamiljer med långvarigt försörjningsstöd 1000 kr per barn och termin för barnens fritidsaktiviteter. Det tycker vi är ett bra förslag, det borde vi i införa här i Stockholm också.

Särskilt uttalande gjordes av Erik Malm m.fl. (MP) enligt följande.

Olikhet i levnadsvillkor har stor betydelse för den individuella hälsan och för folkhälsan. Att ha mycket små resurser stänger ett barn ute från många möjligheter som andra barn har, till exempel skolresor, biobesök eller att delta i fotbollsträning. Sambandet är tydligt mellan ekonomisk utsatthet och faktorer som utbildningsresultat, etablering på arbetsmarknaden, hälsa, mobbning och trygghet i det egna bostadsområdet.

Det är viktigt att det finns bra fritidsmöjligheter för barn att tillgå oavsett ekonomisk situation, även för de med små ekonomiska möjligheter. Därför behövs fler generella insatser, såsom fler mötesplatser för ungdomar samt fler kostnadsfria kultur- och fritidsaktiviteter, inte minst sådant som barn och unga själva kan inspireras av och enkelt söka sig till. Detta vid sidan av den möjlighet som finns om att ansöka om extra utgifter för barnen vid ansökan om ekonomiskt bistånd, och den individuella prövning som alltid ska göras.

2013:18

Motion av Emilia Bjuggren (S) om ersättning för avgifter för fritidsaktiviteter

Dnr 325-301/2013

Många barn växer idag upp i fattigdom och barnfattigdomen får förödande konsekvenser. När barn upplever att det inte är någon idé att fråga efter pengar till utflykten, efter en ny vinterjacka eller lär sig strategier för att äta sig mätt, då dör drömmar.

Effekten blir hopplöshet. Hopplösheten kan i värsta fall leda till apati och allt för många gånger leder hopplösheten till att framförallt unga män blir utåtagerande. Konsekvensen av detta har vi sett i delar av Stockholm där papperskorgar och bilar likväl som ungdomsgårdar och en parklek har satts i brand.

Ett sätt att motverka detta är att se till att alla barn får möjlighet att bli sedda av vuxna och att skapa positiva barndomsminnen. Föreningslivet kan skapa just detta. Det finns oändliga exempel på hur idrottsrörelsen eller annat föreningsliv varit avgörande för vilken väg barn och unga valt att gå. Barn som riskerat att hamna snett i livet har många gånger blivit sedda av en ledare eller tränare och fått en social gemenskap som varit avgörande för att skapa hopp om framtiden.

Det får aldrig vara så att något barn inte har möjlighet att delta i fritidsaktiviteter som idrott eller föreningsliv p.g.a. att ingen förälder har råd att betala för avgiften eller den utrustning som behövs.

Med anledning av ovanstående vill jag yrka

- att riktlinjerna för försörjningsstöder görs om så att ersättning för avgifter för barns fritidsaktiviteter beviljas.
- att berörda förvaltningar ges i uppdrag att se över vilken form av utrustning för fritidsaktivitet som ersättning bör beviljas för vid ansökan av personer som innehar försörjningsstöd.

Stockholm den 18 februari 2013

Emilia Bjuggren